

Šiame numeryje:

Ištikimybė asmenims.

Pokalbis su šv. Rašto tyrinėtoju kun. prof. Antanu Rubšiu (2).

Kun. Vytauto J. Bagdanavičiaus 75 metų amžiaus sukakčiai.

Daugiau dėmesio Lietuvos dailininkams.

Kazio Bradūno „Priešai prie Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“.

Dr. Marija Gimbutienė apie baltų kilmę.

„Draugo“ 1983 metų kultūrinio priedo turinys.

Kertinė Parastė

Ištikimybė asmenims

Kiekvieno sąjūdžio sėkmė remiasi asmeniniu įsitikinimu — asmens pasisavina idealus, nuomones, dvasią, dėsnius, prielaidas, planą. Krikščionybė, lietuviybė, visos ybės ir izmai telieka žodžiais debesyse, kol jų nesu konkretina socialinė, politinė ar kita prievarta, arba laisvo žmogaus nusiteikimas, valia viltis.

Ar suaugusių žmogų bei su brendusią bendruomenę pilnai patenkina ir išreiškia ištikimybė idealams, principams? Ir ar tvirtas nusistatymas kurio nors siekio atžvilgiu pakankamai lankstus žmogiško ir žmoniško gyvenimo sukūrimui?

Krikščionių bendruomenė arba Bažnyčia (vietinė ir visuotinė) mokymu ir apeigomis į šiuodu klausimu atsakytų „ne“. Aišku, siekiantis tapti vis sąmoningesniu krikščionimi pritaria tikėjimo tiesoms, dorovės dėsniams, bažnytiniam įsakymams, vertingoms tradicijoms, nuolatinei gyvo kūno kaitai. Tačiau tikrai asmeniškai tikintysis visų pirma siekia asmeninio ryšio ir ištikimybės Asmeniui ir Asmenims. Savo gyvenimu tirdamas paskutiniaisiais Naujojo Įstatymo žodžiais „Jėzus yra Viešpats“, įsijungia į eilę tikinčiųjų, kurie nuo Senojo Įstatymo laikų taria „Mūsų Dievas yra vienas Viešpats“.

Ištikimybė Asmeniui ir asmenims susilaukia tų pačių priekaištų, kurie sekiojo Jėzų Kristui, gydyti šventadienį, nesiplaunantį rankų, leidžiantį mokiniams šventą dieną grūdus lukštenti; arba užmetimą Dievui, sutvėrusiam netobulą pasaulį, laisvavalius žmones, neįsprendžiamam karo, bado, ligos ir neteisingo žmonių pasaulio.

Jėzus visų pirma atspindi savo ir mūsų ištikimybę žmogui, su kiekvienu elgdamas pagal žmogaus sąlygas, pajėgumą, poreikius. Ir taip tobulai, kad net krikščionybės priešai ar laiką Jėzų tik sumanytu, neistoriniu asmenim jo elgesiui žmonių atžvilgiu nieko prikišti negali. Tikrai apie Kristų galima

sakyti, jog jis ištikimas visų pirma ne principams, dėsniams ar idealams, bet asmenims — žmonėms ir Asmeniui — Tėvui.

Mažesnė ir didesnė bendruomenė, asmenų junginys taip pat vysto savo ištikimybę traukoje tarp nusistatymų ar nuostatų ir asmenų. Jei vieni tėvai, su skausmu gyvenantys savo vaiko sunkius klystkelius, vaiko atsisako ir jį atstumia, o kiti — lydi savo pasimetusių vaikų, kaip viena Motina lydėjo savo Sūnų, kurie iš jų būtų ištikimi asmeniui? Jei dėl lietuviybės idealų lietuvis lietuvi vargina, ar išeitis negalėtų būti ištikimybė ne tik tautiškumo dėsniams, bet labiausiai — lietuviui ir lietuviams?

Ištikimybė asmeniui, regis, galėtų padėti išvengti ne labos nuotaikos, neretai lydinčios teikiama pirmenybės atsietims tikslams ar idealams, asmenį pastatančios ir priemonės vietą tėvų, visuomenės, religinės bendruomenės ar politinio vieneto tikslams pasiekti. Pavyzdžiui? Kasdieniniai — vaiko geri pažymiai, kad tėvai didžiulius prieš savo draugus, nuklydusio pasmerkimas bendrijos geram vardu išlaikyti, o politinių ar socialinių atvejų galime kiekvienas begales sugalvoti.

Ar neskamba geriau „išlaikyti“ ar „ugdyti“ lietuvi, ne gu lietuviybę? Puoselėti krikščionį ar tikinčiuosius, negu „skleisti krikščionybę“? Nes žmogų iš visų kitų kūrinių išskiria ne tiek kalba, juokas, protavimas, kiek sugebėjimas santykiuoti, turėti ryšius su kitais asmenimis, bendrauti, prisirišti ir kito ištikimybę priimti. Ištikimybė asmenims ar asmeniui atveria duris į kūrybingumą, lankstų ir atvirą, kaip nuolat bręstantis žmogus. Ištikimybė asmenų bendruomenei gali būti tvirtesnis pagrindas atečiai statyti, negu praityje prisiimtų dėsnių perkėlimas į besikeičiantį žmogų ir žmoniją.

Kalėdų šventės sentimentaliuoje plotmėje žvelgia į Kūdikėlį blizgančiame tvartelyje, o samonės lygyje kviečia

„Drąsos eiti į ateitį — nežinomą, bet pažadėtą...“

Pokalbis su šv. Rašto tyrinėtoju kun. prof. Antanu Rubšiu (2)

Prėjusį šeštadienį kun. prof. Antanas Rubšys supažindino skaitytojus su šv. Rašto tyrinėjimu kaip mokslo šaka, savo paties darbu ir pagrindinėm šv. Rašto gijom: Dievo rūpesčiu žmogui, žmogaus pašaukimu į Dievo kvietimą kūrbiškai atsilepti. Čia pokalbis užbaigiamas, kun. prof. Antanui Rubšiu pasidalyjant įžvalgom ir platesnį klausimą: koks šv. Rašto santykis su mūsų gyvenamo laiko kultūra.

— Ar žydiškasis-krikščioniškasis šv. Raštas turi visuotinę reikšmę ir pasaulinei kultūrai, paliekant tuo tarpu nuosaly faktą, kad tikintiesiems jis yra jų tikėjimą paliudijantis dokumentas? Pavyzdžiui, kanadietis literatūros teoretikas ir taip pat šv. Rašto mokslininkas Northrop Frye aptaria šv. Raštą, kaip enciklopedinį veikalą, kuriame sutelpta visa kosmoso istorija, nuo jo pradžios, arba sukūrimo, iki jo eventualios pabaigos. Pasak Frye, šv. Rašto reikšmė ir įtaka pasaulinei literatūrai yra neišmatuojama, nes jis yra didžiausias visos Vakarų civilizacijos vaizdinių sistemų šaltinis. Ar Jūs taip pat būtumėte linkęs manyti, kad šv. Raštas turi nepaprastą vertę ir mūsų laikų sekuliariniam pasauliui? Jei taip, kaip ją aptartumėte?

— Čia labai įdomus klausimas! Tikintiesiems šv. Raštas yra tikėjimo knyga, o pasaulinei raštijai religinis šedevras. Neklysiu teigdamas, kad šv. Raštas yra labiausiai skaitoma knyga pasaulio. Pavyzdžiui, pagal American Bible Society, protestantų draugijos statistinius duomenis, 1979 m. buvo išplatinta 1,073,576 Knygos egzempliorių 1685 skirtingomis kalbomis. Tai tik Jungtinių Amerikos Valstybių protestantų Knygos draugijos duomenys. O kur katalikų ir žydų domėjimasis šv. Raštu! Be to, europiečiai neatsilikia nuo Naujojo Pasaulio tikinčiųjų.

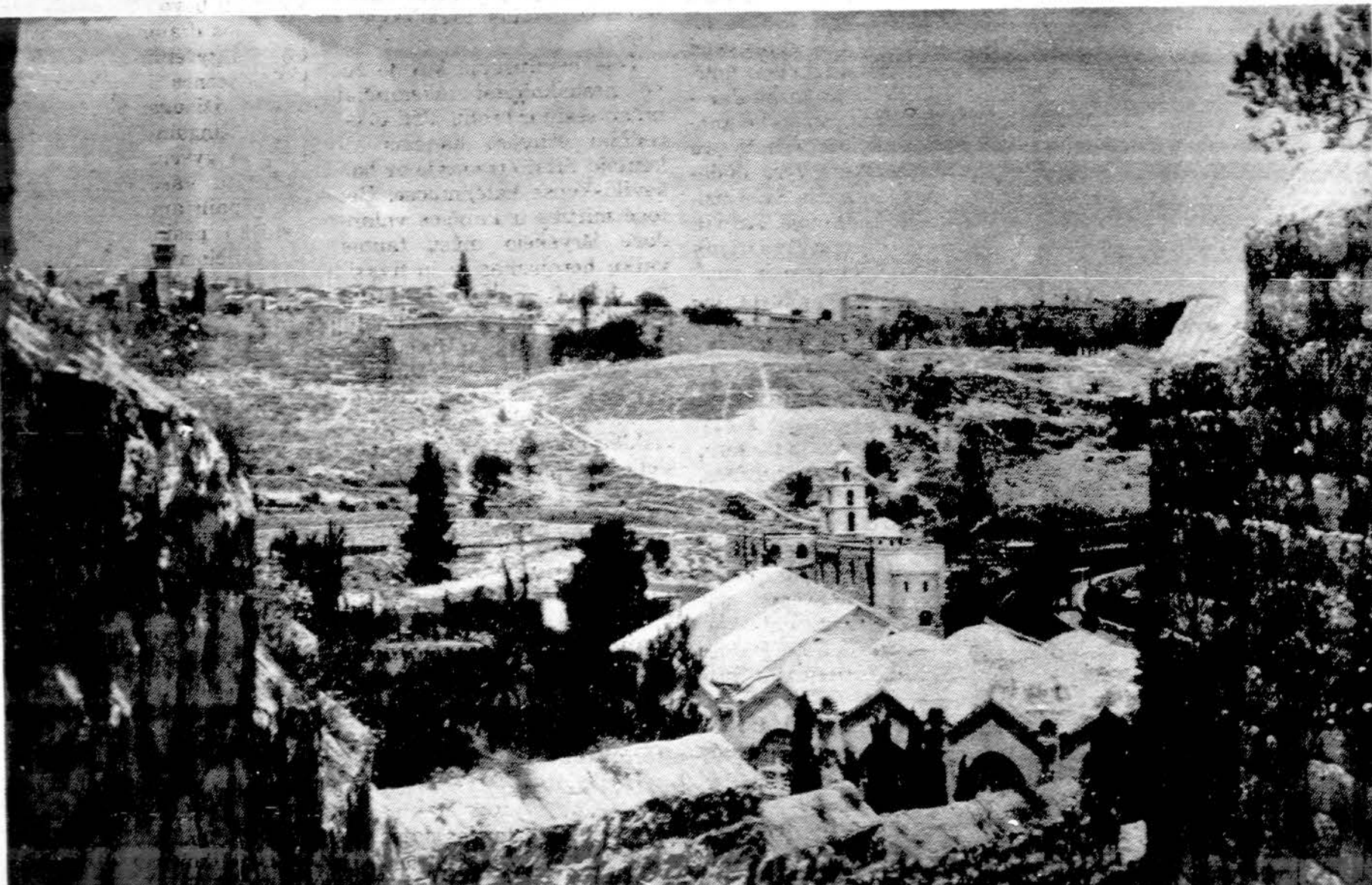
Kodėl šv. Raštas domina žmoniją? Ar pats šv. Raštas domina? O gal tik dėl to, kad jis pirštis įperšamas? Pats šv. Raštas žmonių domina. Neveltui Sovietų Sąjunga šv. Raštą laiko pavojingu ir draudžia jį net giminėms atvežti.

Šv. Raštas domina žmoniją, nes prašneka kiekvieną skaitytoją būtiniais klausimais. Pasakojimas apie Abraomą įjasmėnina bendrinę ir visuotinę Senojo Testamento savimonę — tikėjimą Dievu — ir kelionę su Dievu į pažadėtą, bet nepažįstamą ateitį.

Vakarų žmogus turi du pasakojimus apie gyvenimo prasmę ir laimę: apie Abraomą ir Odiseją. Taigi save įjasmėnina dviem visuotiniams asmenims: šventraštiniu ir graikiškuoju. Abraomas atspindi tikinčiojo — žydo, krikščionio, musulmono odiseją — kelionę ateitin, kuri jam yra Dievo pažadėta, bet lieka jam nepažįstama. Tuo tarpu Odisejas atspindi žmogaus kaip žmogaus „odiseją“ — grįžimą į namus — „Itaką“. Namai be ateities žmogaus nepatenkina. Šv. Rašto istorijos samprata yra visuotinė negu graikiškoji. Mat ji yra

įžiūrėti šioms žmonėms, šiais laikais ištikimybę, kurią Kalėdų įvykiai liudija. Labiau negu praities, tai ateities šventė, kurioje Asmens ištikimybė asmenims ir žmogaus ištikimybė žmogui bei žmonių bendruomenei gali nešti pačių tvirtiausių vasių.

Antanas Saulaitis, SJ

Getsemanės sodas šiandien.

Nuotrauka Antano Rubšio

linijinė, o graikiškoji tik cikliška.

Pasakojimas apie „gera ir pikta“ šv. Rašte turi visuotinio akiratį. Įvaidžiu pagalba, Pradžios knygoje (3,1-11) aprašoma nuostabi žmonijos pradžia ir įžulius nuosprendis būti „kaip dievas“ ir apspėti kas yra „gera ir pikta“. Ir vaikas, ir išminčius pajėgia šį pasakojimą perimti ir atpažinti pikto — žmogaus įžulimo, arba nuodėmės, raidą. Būdinga, kad pasakojimas naudoja net žodžio „nuodėmė“, bet savo turiniu išreiškia, kas yra nuodėmė ir kaip ji reiškiasi žmogaus gyvenime. Ji yra ne tik psichologiškai galima, bet ir yra tikroviška žmogaus patirtis. Dievo kreipinys į žmogų „Kur tu esi?“ yra būtinas žmogaus nerimas „Nugri dabar! Ką aš užtaisau?“ Hebrajų kalba šis Dievo kreipinys yra tik žodelytis: *aj-jek!* Bet jo prasmės nesutalpina net storiiausios knygos.

Šv. Raštui yra būdinga istorija ir žmogaus gyvenimą suprasti kelionės įvaidžiu ir sąranga. Išėjimas iš Egipto —ėjimas per Sina-

jaus dykumą —ėjimas į Palestiną yra likiminis Senojo Testamento įvykis. Jis ne tik padeda suprasti istorinę žydų kelionę XIII a. prieš Kristų, bet ir asmenišką nūdienio žmogaus gyvenimą. Gyvenimas yra kelionė. Ypač mūsų tautos išgyvenimas daro aną istorinį įvykį artimą mums: išėjimas iš Tėvynės —ėjimas per patirties dykumą —ėjimas į... Šv. Raštas turi antropologinę — žmogiškai visuotinę prasmę.

O ką bekalbėti apie Dievo teismą — atleidimą šv. Rašte. Dievas teisia atleisdamas ir atleidžia teisdamas. Atleidimu sukurama visiškai naujutėlė padėtis tarp teisiamojo ir Teisėjo. Teismas, kuris alsuoja kerštą, iššaukia kerštą, o atleidimas sukuria nelauktus galumus.

Kaip aptariau šv. Raštą? Ar gali vispusiškai aptarti tikėjimą, viltį, meilę, atleidimą? Ar galima vispusiškai aptarti žmonijos ir pavienio žmogaus vingius į prasmę ar laimę? Šv. Raštas yra Dievo Atsiminimai apie savo rūpestį žmogui bėdoje ir žmogaus

prasmės ir laimės ilgesį — ieškojimą.

— Koks būtų statusas tada kitų kultūrų šventųjų raštų — indų, kiniečių? Kodėl šventieji raštai, kaip toki, iš vis yra reikalingi žmogiškoms visuomenėms ir kultūroms?

— Religija yra Dievo ieškojimas, o tikėjimas — atliepimas Dievui, besirūpinančiam žmogui bėdoje. Šventieji kinų, indų, japonų raštai atspindi ilgą žmonių Dievo ieškojimą. Būdinga, kad religija yra tų tautų kultūrinės buities siela. Religija — bendravimo su Dievu ieškojimas turi šaknis spontaniškame nuostabos ir bėdos išgyvenime. Todėl galima būtų kalbėti apie žmonių religinę savimonę — nuostabos ir bėdos išgyvenimą — ir jos istoriją šventuose raštuose.

Aplinka — visata ir patirtis sąlygoja Dievo nuojautą ir nuovoką žmogui. Gamta ir gyvenimas „prašneka“ žmogų ir jam „apreiškia“ būtinus ir likiminius klausimus.

Tikėjimas turi šaknis įvykiuose. Šv. Raštas liudija, kad Dievas

įsijungė į istoriją. Žydai ir krikščionys tiki, kad atliepimas Dievui tikėjimu turi istoriją ir yra įrašintas Knygoje. Būdinga, kad musulmonai krikščionis ir žydus laiko „Knygos Tauta“.

Vatikano II Susirinkimo pagalba kitoms religijoms yra labai būdinga. Dievas yra tas, „kuris trokšta, kad visi žmonės būtų išganyti ir pasiektų tiesos pažinimą“ (1 Tim 2,4).

— Be abejo, kiek tai liečia mus, krikščionis, mūsų šv. Raštas mums yra paties tikėjimo pagrindas — tai lyg rodytų, kad ir visais amžiais vydomas jo studijavimas galutinai yra vedamas noro Dievo ir žmogaus santykio paslaptį geriau suvokti ir jos tikrovėje dalyvauti. Bet yra žmonių, kurie baiminasi, kad šv. Rašto tyrinėjimas silpnina ir griauia tikėjimą. Ar šitas priekaištas yra kiek pagrįstas, ar čia tik dar vienas pavysdys, kaip mums lietuviams visokią dvasinę kaitą, atrod, yra lemia išgyventi gerokai vėliau už likusį pasaulį — pvz. ar mums čia tik dabar gal pasikartos ta tikėjimo krizė, kurią Vakarų Europa perėjo 19 šimtmečiu, kai jai atrodė, kad mokslas griauia šv. Rašto autoritetą?

— XIX a. buvo pirmųjų amžių šv. Rašto istoriškai-kritiškose studijose. Būdami racionalizmo ir ultraliberalinės teologijos užburti, protestantų egzgetai nevisuomet pajėgė atkirti savo amžiaus prielaidas nuo šv. Rašto tiesos. Nežiūrint to, reikia pripažinti, kad jie ištobulino istoriškai-kritiškąjį metodą šv. Raštui nagrinėti. Esame XX a. vaikai. Mokomės iš praities klaidų. Baiminimasis dėl galimos tikėjimo krizės yra tik priedanga. O gal net tingumo apraška. Tikėjimas niekuomet nėra nuogas žinojimas, bet žinojimas su pasitikėjimu, — žinojimas, kad Dievu galima pasitikėti.

— Ar sąlytumėte, kad lietuvių tarpe šv. Rašto pažinimas yra pakankamas, tiek kiek jis reikalingas krikščioniškųjų tikėjimo tiesų pasisavinimui, liturgijos prasmingam vykdymui ir išgyvenimui, bendruomeninio gyvenimo teisingesnės formoms ir viltingai kryptiai?

(Nukelta į 3 psl.)

Žynės Pitijos trikojis Delfuose.

Nuotrauka Antano Rubšio

Kun. Vytauto Bagdanavičiaus 75 metų amžiaus sukakčiai

JUOZAS MEŠKAUSKAS

Kun. Vytautas Jonas Bagdanavičius gimė 1908 m. gruodžio mėn. 26 d. Šakių apskrityje, Slavikuose. Baigęs Kudirkos Naumiestyje vidurinę mokyklą ir ten pat mokytojų kursų 1926 metais, dirbo mokytojo darbu iki 1930. Jausdamas kunigo pašaukimą, 1930 metais įstojo į Vilkauskio kunigų seminariją. Jis ją baigė 1936 metais ir tais pačiais metais buvo išvengtas kunigų.

Buvo paskirtas vikaru į Kalvariją, kur tuo metu klebonu buvo prel. M. Krupavičius. Jis ten išbuvo vienerius metus ir artimiausio susipažinęs su Krupavičium, palaikė su juo artimą ryšį iki prelato mirties. (Po jo mirties dalyvavo prel. M. Krupavičiui paminklui statyti komitete, rūpinosi ir dar tebesirūpina Krupavičiaus raštų tvarkymu ir leidimu). Iš Kalvarijos kun. Bagdanavičius persikėlė vikaru į Aleksotą, kur klebonu buvo kun. Stankevičius. Gyvendamas Aleksote, jis tęsė studijas Vytauto Didžiojo universitete teologijos-filosofijos fakultete ir jį baigė 1939 metais licenciatu laipsniu. Išbuvęs trejus su puse metų Aleksote, jis buvo paskirtas į Veiverius. Ten jis buvo progimnazijos ir vėliau gimnazijos kapelionu. Vokiečių okupacijos metu jis buvo atkeltas į Kauną. Čia jis buvo pranciškonų kapelionu ir taip pat gilino studijas Teologijos-filosofijos fakultete. Studijuodamas jis yra klausęs profesorių St. Salkauskio, Pr. Kuraičio, Pr. Dovydaičio, J. Ereto, Z. Ivinskio ir kitų žymių profesorių kursų.

Tremtyje kun. Bagdanavičius apsigyveno Muenchene. Karui pasibaigus, jis prisidėjo prie Bavarijos ir Muencheno lietuvių organizavimo į sąjungas. Kai dr. V. Bieliauskas iš pirmininko pareigų pasitraukė, kun. Bagdanavičius trumpą laiką buvo Bavarijos ir Muencheno lietuvių sąjungų pirmininku. Tai buvo 1945 metais. Vėliau tas pareigas jis perdavė dr. Kalvačiui, o pats aktyviai įsijungė į Lietuvių Kunigų sąjungos steigimą ir buvo jos sekretoriumi. Jisai suorganizavo ir nuo 1945 metų iki 1949 leido ir redagavo Kunigų sąjungos žurnalą *Naujasis Gyvenimas*. Organizuodamas Lietuvių Kunigų sąjungos žurnalą, jis norėjo pavadinti jį „Gyvoji Dvasia“. Tuo metu katalikų inteligentų buvo ieškoma religijai gilesnio tikėjimo ir naujesnių formų. Prof. Pr. Dovydaičis Dievą vadindavo gyvyuote Dievu. Prof. St. Salkauskis įvedė „Gyvosios Dvasios“ terminą ir propagavo „Gyvosios Dvasios sąjūdį“. Jauną idealistą kun. Bagdanavičių žavėjo tos mintys ir jis savo žurnalą norėjo pavadinti „Gyvoji Dvasia“. Bet kan. Juknevičius pasiūlė žurnalą pavadinti „Naujasis Gyvenimas“, kun. Bagdanavičius sutiko ir žurnalą pradėjo tuo vardu leisti.

Pirmame numeryje pirmuoju straipsniu kun. Bagdanavičius aiškina, ką reiškia, kas yra „Naujasis Gyvenimas“ ir kaip jį reikia suprasti. Svarstant senumo ir naujumo problemas, tuojau susiduriama su dogmomis. Bagdanavičius tame straipsnyje rašo: „Religiniam gyvenime savotišką senumo skraistę užmeta tas faktas, kad Bažnyčia visais laikais ir visais amžiais tiki tas pačias religines tiesas — dogmas, nieko iš jų neatmesdama“. Toliau jis rašo: „Reikia prie

Kun. Vytautas J. Bagdanavičius — vienoje ateitininkų stovykloje. Nuotrauka J. A. Račkausko

dogmos artintis su gilia pagarba, bet kartu ir su tam tikra drąsa; tik tada ji savo lobius atskleidžia. Tada ji pasirodo kiekvienai žmogui kartai su nauju grožiu ir naujomis gyvenimo vertybėmis. Dogmų tiesa nėra kokia negyva įstatymo raidė, bet nuolatinė išminties versmė, kurios niekada negalima išsemti“. Dar toliau jis labai įdomiai sako: „Ne viskas yra gera, kas sena, ir ne viskas yra bloga, kas nauja. Tačiau yra vienas didelis skirtumas: už senumus ne mes esame atsakingi. O mes turėsime atsakyti už naujumus: už mūsų laikus, už mūsų dienas, už jų modernizmus, ir gerus, ir blogus“. Tokio mintimis ir tokiais nusištamais jis pradėjo leisti ir redaguoti *Naująjį Gyvenimą*. Vėliau kultūrinis tremtinių reikalas paėmė tvarkyti karinė valdžia Frankfurte. Trūko popieriaus. Todėl žurnalas kurį laiką buvo sustojęs, bet vėliau kun. Bagdanavičiaus rūpesčiu jis vėl pradėjo eiti.

I JAV kun. Bagdanavičius atvyko 1949 metais ir įstojo į Marijonų vienuoliją. 1950-

Vytautas J. Bagdanavičius — kunigas...

... ir mokslininkas (savo darbo kambaryje Chicagoje). Nuotrauka J. Duobos

1951 metais jis yra *Laivo* redaktorius, 1951-1958 jis yra *Draugo* moderatorius. Nuo 1958 metų iki dabar jis yra Lietuviškos knygos klubo vedėjas. Atsitraukęs nuo *Draugo* moderatoriaus pareigų, jis buvo tris kadencijas vienuolyno namo viršininku. Dabar jis yra vienuolyno namo tarybos sekretoriumi.

Kun. Vytauto Bagdanavičiaus asmenybė ir veikla yra labai brandi ir šakota. Jis savo rimtais straipsniais ir studijomis pradėjo reikštis nuo pat studentavimo laikų. Įdomi jo licenciatų darbo tema: „Organiškas žmogaus tikslų sąryšis“. Visoje savo veikloje ir savo raštuose jis paėmė visą žmogų, visas jo problemas ir ieško jų sąryšio ir sprendimo. Savo pamoksluose ir šv. Rašto interpretacijose, taip pat savo raštuose jis yra gana modernus ir gilus. Aiškinimuose, išvedžiojimuose ir sugestijose jis dažnai remiasi Tomo Akviniečio dorovės supratimu, paremtu krikščioniška meile. Nebūdama tos srities žinovu, pacituosiu dr. Tomą Žiuraitį, OP, kuris apie kun. Bagdanavičių rašo taip: „Jūs raštai mane ne tik domina, bet ir žavi, nes esate autentiškas teologijos ir filosofijos tokių ryškiausių atstovas mūsų, kuris tominėms teologijos ir filosofijos įvairių principus ne kartą, o kūrybiškai, originaliai juos panaudoja, panašiai, kaip „Liublino universiteto tozimo“ mokslininkai. Šių didžiausių pavyzdžių dabartinis šv. Tėvas arba, anot Jūsų, filosofas popiežiaus soste. Suprantama, kad iš mūsų tik Jūs galite parašyti ir parašėte visais atžvilgiais pavyzdinę apžvalgą ir studiją apie žymiausią mūsų tomis-

tą, krikščioniškos filosofijos esmės originalų puoselėtoją — prelata Praną Kuraitį, jo „palikimą lietuvių šviesuomenėi“. Tai nuostabus, didžiai prasmingas palikimas“. (Citata iš dr. Tomo Žiuraitio laiško, rašyto kun. Bagdanavičiui.) Taip, anot dr. T. Žiuraitio, tomistą gali gerai ir įvairiai interpretuoti tik gerai pažįstas Tomo Akviniečio filosofija, kaip kad Bagdanavičius.

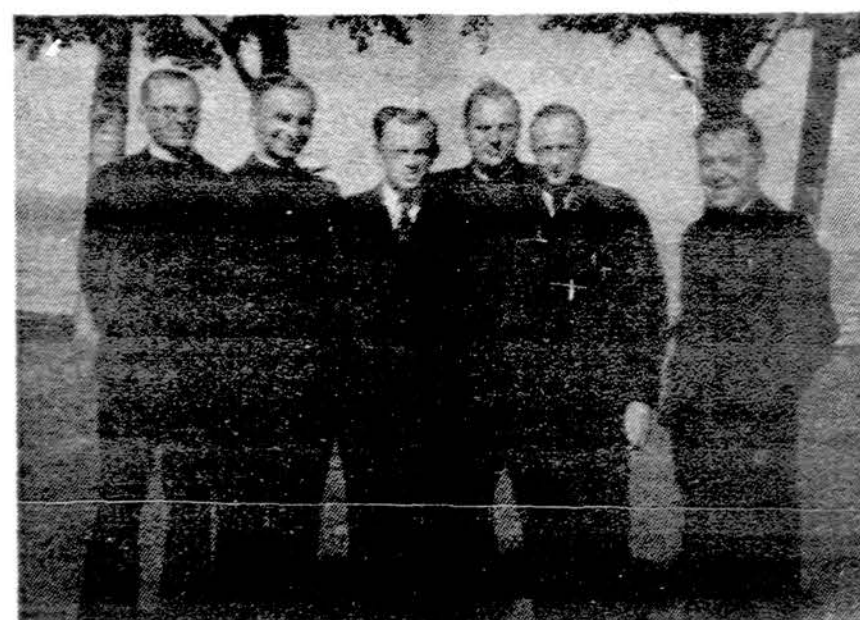
Kun. V. Bagdanavičius yra gilus, atviras, nuoširdus ir kuklus. Kiekvieną problemą ir klausimą jis svarsto giliai, atvirai, nuoširdžiai ir tolerantiškai. Būdamas objektyvus, švelnus ir tolerantas, jis mato ir randa teigiamų dalykų ir ten, kur kitiems atrodo, kad jų ten nėra. Jis yra labai plačios, giles erudicijos. Jį domina daugelis dalykų ir daugelis sričių. Jis domisi Lietuvos istorija ir savo žinias papildė, klausydamas prof. Z. Ivinskio dėstomų istorijos kursų. Čia jis yra istorikų ir istorijos mėgėjų draugijos narys.

Kun. V. Bagdanavičius skaitė prof. Pr. Dovydaičio straipsnius iš religijų istorijos, ir jis, matyti, tą sritį taip pamėgo, kad parašė keturis toms *Kultūrinės gėmės pasakose*, kurių 3 tomiai yra išspausdinti ir 4-tas ruošiamas spaudai. Tuos jo toms skaitant, tenka stebėtis jo toje srityje žinių gausumu ir gilumu, jo erudicija ir pamatų problemų įdomia interpretacija. Tai yra tam tikra kultūros raidos, žmogaus minties ir religijų istorija. Ir tai nėra vien lietuvių, bet ir visos Europos tautų kultūros ir religijų istorija, nes tuose tomuose nagrinėjama ir lyginama visos Europos tautų kultūros ir religinės minties vystymasis. Ir kas dar įdomiau, kad Bagdanavičius, lygindamas visų Europos ir kai kurių Mažosios Azijos tautų bei žydų kultūrinę raidą ir religijų istoriją, palygina jas su Senoju Testamentu ir dažnai randa daug panašumų. Jis yra parašęs ir išspausdinęs knygą anglų kalba *Cultural Wellsprings of Folk-tales*. Vienos arkivyskupos kardinolas Franz Koenig apie šią knygą atsiliepia taip: „Kai religijų istorijos specialistas, galiu paliudyti šio rinkinio interesą ir svarbą šios srities mokslininkams. Jūsų komentarai išskirtinai vertingi. Mircea Eliades teigimas, kad lietuvių folkloras yra turtingiausias Europoje, pažiūrėjus į Jūsų knygą, pilnai pasitvirtina. Lietuviškos medžiagos analizavimu Jūs tikrai užsitarnavote aukštos pagarbos ir įvertinimo“. (Citata, versta iš anglų kalbos, paimta iš laiško, rašyto kun. Bagdanavičiui.)

Savo studijoje apie Indijos religinę išmintį *Drauge* 1969 metų pabaigoje ir 1970 pradžioje (1969.XII.1 — 1970.I.7) kun. Bagdanavičius analizuoja indų kultūros ir indų religijų istorijos raidą. Kaip pats sako, jis paėmė tą sritį patyrinti todėl, kad lietuvių indų kultūra ir religija domisi ir kad mūsų kalba yra panaši sanskrito kalbai. O tie dokumentai ir svarstymai, apie kuriuos jis savo studijoje kalba, yra surašyti sanskrito kalba. Savo studijos pabaigoje jis prieina labai įdomių išvadų. Kun. V. Bagdanavičius sako: „Kai mes susipažinome su Indijos išminties pastangomis suvokti savo santykius su Dievu, mums labiau paaiškėja, kokiame žmogijos religijos fone yra įvykęs Dievo įsikūnijimas žmonyje. Krikščionybė tada neatrodo kaip

Kun. Vytautas J. Bagdanavičius tėviškė Slavikuose, Šakių apskrityje.

Vilkauskio seminarijos 1936 m. pašventintų kunigų klasė: iš kairės V. Radvinauskas, prel. K. Dobrovolskis, A. Račaitis (mirus), J. Bacevičius, V. Bagdanavičius ir K. Dominauskas (mirus Kolumbijoje). Nuotrauka daryta po kunigų kolektyvų Seeshaupt, Vokietijoje, prie Starnbergo ežero 1947 metais.

kažkas svetimo žmogijos religijos istorijoje. Visos upanišadininkų (Indijos mintytojų) pastangos suvokti Dievą savyje, nors nepatenkinamos filosofškai, yra ne kas kita kaip Dievo įsikūnijimo ilgesys. Toliau jis pareiškia labai įdomią mintį, sakdamas: „Šiandien mes gyvename tokius laikus, kada Kristui, jei taip galima išsireikšti, reikia išeiti iš krikščioniškos kultūros ir pasirodyti viso pasaulio religijų fone, ir savo teigimui paremti cituojami amerikietį teologą G. Tavarį, kuris sako: „mokslas apie Kristų turi pasirodyti universaline dimensijoje“.

Kun. Bagdanavičius domina Lietuvos kultūra ir literatūra. Jis yra Lietuviškos knygos klubo, išleidusio labai daug knygų, vedėjas. Jis ne retai pasisako ir literatūriniuose klausimais ir problemomis.

Bagdanavičiui rūpi visuomeniniai ir politiniai reikalai, ir jis yra ateitininkų „Kęstučio“ korporacijos narys ir dvasios vadas. Jis komentuoja dr. J. Stikhoriaus būsimos Europos federalinį valstybių planą. Jis yra gilus ir nuoseklus demokratas ir krikščioniškos demokratijos puoselėtojas.

Kun. Bagdanavičiui rūpi teologinės, filosofinės ir religinės problemos, ir tomis temomis jis pasisako savo raštuose, straipsniuose ir pamoksluose. Už trumpus, bet labai gilus, įdomius ir vertingus komentarus prie liturginių šv. Mišių skaitymų jis yra gavęs gydytojų „Gajos“ korporacijos 500 dolerių premiją. Jie buvo skaitomi per Margučio radijo valandą, ir manoma, kad bus išspausdinti.

Tiesiog sunku įsivaizduoti, kad vienas žmogus gali tiek padaryti, parašyti: knygų, ilgesnių ar trumpesnių studijų keliolika, o straipsnių įvairiais klausimais ir įvairiomis temomis daugiau negu 1000. Surinktojų jo raštų bibliografijoje tarp 1945 ir 1972 metų yra iš viso 799 straipsniai. O nuo 1972 metų iki šio laiko jis tikrai yra parašęs daugiau negu pora šimtų. Jau vien tūkstantio temų suradimas sunkiai įsivaizduojamas, o jomis pasisakymas ir jų nagrinėjimas dar sunkiau įmanomas. Ir tie straipsniai nėra banalūs, temos yra labai įvairios, apimančios visas gyvenimo sritis, aktualios ir nagrinėjamos giliai ir įdo-

Daugiau dėmesio Lietuvos dailininkams

Besilgintiems Lietuvos gera proga buvo savo ilgęsi patenkinti, atsilankant Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, pasižiūrėti Lietuvos dailininkų kūrinių.

Čia buvo išstatyta grupė pačių jauniausių Lietuvos dailininkų, kurie buvo gerai įvertinti Estijoje. Tai yra trys: Natalavičius, Filistavičius ir Dalinkevičius. Jie yra apie 30 metų amžiaus. Įdomu yra stebėti, kaip jie savo vidinius pergyvenimus stengiasi išsakyti tokiomis nuotakomis, kurios daugiau kreipia dėmesio į atspindėjimą išorinio pasaulio.

Vyresnės kartos atstovas čia yra Tuleikis, su stipriomis spalvomis. Buvo pora. Abromavičiaus akvarelių. Ignas Budrys čia buvo su Platių ežero mistika. Jaunas Gesevičius reiškiasi kaip plakatu meistras. Lagauskas, Vilniaus universiteto profesorius, pasižymi raiziniiais varyje. Stančikaitė, Europos masto dailininkė, yra pagarsėjusi savo labiau tradicinėmis litografijomis. Šioje parodoje buvo ir Petro Repšio atspaudų iš jo serijos „Manoji Lietuva“. Grafikas Chmieliauskas yra visų techninių specialistas: grafikos, tapybos ir skulptūros ir visose srityse didelis. Šioje parodoje buvo matyti pora jo raizinių ant dirbtinio stiklo. Reikia dar pažymėti kitą akvarelistą Urbanavičių. Savamokslė tapytoja Bičiūnienė čia buvo atstovaujama vienu savo primityvu.

Šalia to parodoje buvo apščiui Petravičiaus, Igno ir kitų mūsų dailininkų darbų. Prie jų jungėsi keliais miniatūriniais darbais Gailius ir Paryžius. Ši paroda buvo sudaryta iš „Galerijos“ ir K. Avizierio rinkinių. Grįžtant prie Lietuvos dailininkų darbų, tenka pastebėti, kad jie yra ne tokie, kokius mes ašisime ne nepriklausomybės laikų. Jie turi daugiau tragikos, daugiau problematikos, liudijantių gyvą tos visuomenės pastangą dvasiškai išgyventi ir išreikšti tą gyvenimą, kurį ten žmonės tenka gyventi. Ir nebūtu nei tautiška, nei krikščioniška, jei mes nebandytume prie jų darbų susimastyti.

V. Bgd.

• Mūsų Vytis nr. 4 (1983). Keturis kartus per metus išeinantis žurnalas, leidžiamas Akademinių Skautų sąjūdžio. Redaktorius — Juozas Toliušis, 7220 S. California Ave., Chicago, IL 60629. Administratorė — Danutė Korzonienė, 2725 W. 84th Place, Chicago, IL 60652. Metinė prenumerata — 7 dol., studentams — 4 dol. Atskiro numerio kaina — 2 dol.

amžiaus sukaktį, kun. V. J. Bagdanavičiui linkime geros sveikatos, jėgų, Dievo palaimos ir noro dar dirbti, kaip kad jis dirbo iki šiol.

Kun. Vytautas J. Bagdanavičius dalyvauja pabaltiečių demonstracijoje Washingtono 1977 m. rugsėjo mėnesį...

... laisvalaikio leidžia aityvarą prie Atlanto.

iki Po' paskaitos kilo 43
diskusijos, kuriose dalyvavo
Regis, J. Dainauskas, V. Z
u R. Rudaitienė, dr.
ky- Erin, s. M. Pleškys, K. Jazb
B. Kviklys V. Vepštas,
e. o Narutis ir kt. Mokslininkė,
uvo paskaitoje taip pat dalyvavo
m. šią retą įdomų temą, tu
skų dalijosi įvalgomu su klausyto

„Draugo“ 1983 metų kultūrinio priedo turinys

BENDRYBĖS

A. L. Lietuvių kalinamų rašytojų pranešimo 6.4
A. L. Lietuvių tautautinio PEN klubo pranešimo 10.22
DUNDZILA, Antanas. Del spaudos praktikos 9.17
DUNDZILA, Antanas. Lietuviškos knygos kėtinė parastė 12.3
GIMBUTAS, Jurgis. Kokį papildymų reikia Lietuvių Enciklopedijai? 7.16
GIRNIUS, Juozas. Enciklopedija reikia skirti nuo „Who's Who“ 11.26
JANKUS, Jurgis. Lietuvos kankinių šventė 4.9
J. K. Knygos ir užkietos užuolaidos 3.26
J. P. Čekų kultūros atgimimas 7.16
J. V. „Homoc sovieticus“ 11.26
K. brd. Ar vykdoma „Aušros“ testamentą? 4.16
K. brd. Dėmesys lietuviškajai visumai 6.25
K. brd. Mirusieji knygų neskaito 12.10
KLIMAS, Antanas. Nepaslinkimas ar apsieliskimas? 3.26
Premija „Metmenims“ 7.9
Pr. V. Ir jaunavedžiai yra kūrėjai 10.15
Pr. V. Vagys, nuo kurių sunku apsisaugoti 9.17
Pr. V. Vargus su slubuojančia informacija 12.17
STANKUS-SAULAITĖ, Marija. Lituanistikos studijos Illinois universitete Chicagoje 9.24
SUŽIEDIS, Antanas. Lietuvių: atgaivinti, išlaikyti ar sukurti? 12.10
V. Bgd. Ar tik praėjusi studijuota? 6.11
V. Bgd. Ateitininkiskumo ateitis 10.8
VISVYDAS, Pr. Kai kurie žodžiai neduoda ramybės 3.5

RELIGIJA IR FILOSOFIJA

a. l. Iš konfliktų į susitaikymą 11.12
A. K. Susitaikymas daug painesnis (Vatikanas II) 3.19
A. S. Vatikano II suvažiavimas po 20 metų 1.8
BAGDANAVIČIUS, V. Luterio kilmės šaknų beiškant 11.12
BAGDANAVIČIUS, V. Santykių teologija 5.21
BAREIKAITĖ, Margarita. Vatikanas II 1.15
D. S. Ar mums priimtina pasauliečių misija? 3.5
GIRNIUS, Kęstutis K. Religija — kultūros stadija, partneris ar kelrodė? 1.8
GIRNIUS, Kęstutis K. Teisus karas, branduoliniai ginklai ir Amerikos vyksmai 5.14
JANKUS, Jurgis. Laiškas iš Rocherte (2) 4.16
JURENAS, Algirdas. Martyno Luterio 500 metų sukakties proga 11.12
JURENAS, Stasys. Ne taip pozityvus (Vatikanas II) 2.12
KEZYS, Algimantas. Povatininės teologijos kryptys 4.2
KISIELIUS, Petras. Vatikanas II 1.15
PAUŽOLIENĖ, Emilija. Bažnyčios nelaimė (Vatikanas II) 2.12
Pokalbis su šv. Rasto tyrinėtoju kun. prof. Antanu Rubinu 12.24, 12.31
RUBIKAS, Augustinas. Dievas nėra šališkas žmonėms (Gal. 2.5) — Jis veikia visuose 9.10; 9.17
RUBYS, Antanas L. Viltis — šviesa tamsoje 6.18
SAULAITIS, Antanas. Išikimybė asmenims 12.31
SAULAITIS, Antanas. Nebe likimo aukos, o laisvės žmonės 4.2
SIDRYS, Linas. Vatikano II suvažiavimas po 20 metų 1.8
SKRUPSKELIS, Kęstutis. Utopinės galvosenos graužai 4.9
VALIULIENĖ, Bronė. Vatikano II paliktos problemos 1.22
V. Bgd. Pranas Kuraitis — kūrėjas katalikybės ateities 6.25
V. T. S. Lietuviškosios katalikybės bruožai 2.19
ZIBONAS, P. Vatikano II paliktos problemos 1.22

ISTORIJA

a. l. Ne tik prieš šimtą metų, bet ir šiandien „Aušra“ 10.1
DAMUSIS, Adolfas. Lietuvių antinacinis pogrindis Gestapo dokumentuose 1.29
DAUGIRDAITIS-SRUOGIENĖ, V. „Aušros“ moterys 10.8
Dr. Marija Gimbutienė apie Baltų kilmę (paskaita Chicagoje) 12.31
YLA, Stasys. Juo arčiau Golgotos, juo arčiau prisikėlimo šviesos (Pamokslas buvusių politinių kalininkų suvažiavime 1983.12 Chicagoje) 4.9
K. brd. Ar pasiekė „Aušra“ išeiviją? 3.19
KLIMAS, Antanas. „Aušra“ ir mes 10.22
LIULEVIČIUS, Vincetas. „Aušros“ ateidimo kultūrinės sąlygos 10.1
Pr. Gr. Istorijs, neturinti lygaus pavyzdžio 7.9
SKĖRYS, F. Reformacija Lietuvoje 11.12
SKRUPSKELIS, Kęstutis. Lietuviško rūpečio idejiniai pagrindai 12.3
SRUOGIENĖ, V. Mažas kupstas didelį veidą verčia 10.29
SAULYS, Dovas. Aušrininkai ir šių laikų išeivijos jaunimas 10.1

TRUMPA, Vincas. „Aušros“ šimtmetį švenčiant — keletas siluetų iš „Aušros“ gyvenimo 10.8
VARDYS, Vytautas. Lietuvių istorijos tekėjimas: sovietinis laikotarpis 7.9
V. Bgd. Tarp „Aušros“ ir nepriklausomybės — Tumas-Vaižgantas 4.23
VENCLOVA, Tomas. „Aušros“ perspektyvoje 10.1
ZALATORIŪTE, Snieguolė. Gyvojos istorijos paroda (Balzako Lietuvių kultūros muziejaus paroda II PLD) 7.30

IVAIRŲ MOKSLAI

A. R. Kovo mėnesio planetos 3.5
BALYS, Jonas. Ar tikėjimas į laumę — religija? (Komentarijais kun. V. Bagdanavičiui apie jo knygą „Laumės: jų religija ir kultūra“) 7.30
dr. A. J. Greimo akademines veiklas 11.5
GERUTIS, Albertas. Popietė su Lietuvos karaimų mokslininku Simonu Šišmanu 12.17
Guggenheim stipendija dr. Birutei Gaidikaitė 4.23
IDZELIS, Augustinas. Lituanistikos tyrimo ir studijų centras — tikslai ir uždaviniai 11.19
IDZELIS, Augustinas. Vytautas Vardys — okupuotos Lietuvos padėties tyrinėtojas 5.7
Kandidatų į Lietuvių Bendruomenės mokslo instituto premiją 3.26
Mūsų žmonės nuolat trūksta (Pokalbis su JAV LB mokslo instituto premijos jūry komisijos nariu Leonu Sabaliūnu) 6.18
Nauji Lituanistikos Instituto nariai 9.17
POVILAITIS, Bronė. Genetinė inžinerija 2.5
Ruošiami Jono Brektūno šventraščio vertimo laida 2.12
SURDOKAS, C. Alban Urbanas — antikinės filosofijos mokslininkas 12.17
VIESULAS, R. Mokslo veikalų premija Genovaitė Kazokienė (Premijauto rankraščio apybraiža) 5.7

MENAS, PARODOS, FILMAI

A. B. Svečiuose pas skulptorių Mykolą Arvytą 9.24
a. l. Mūsų tapytojai Europoje 2.5
a. m. Prano Domšaitis paroda aplankius 5.28
ANDERSON, Don J. Pranas Domšaitis Galerijoje 7.2
BARTUŠKIS, Ramutė. Zitės Sodeikienės paroda pasitinkant 10.1
Dail. Dagio darbų paroda Toronto 10.15
FORWALTER, John. Berlyno siena — baisi istorija (Zitės Sodeikienės paroda) 10.29
FORWALTER, John. Galerija naujosios patalpos 6.18
FORWALTER, John. Jaunųjų dailininkų paroda II PLD 7.9
GAILIUS, Pranas. Ma Lithuanie natale... (Mano gimtoji Lietuva) 3.12
JAUTOKAITĖ, Saulė. Įspūdziai iš Vandos Balukienės parodos 3.5
JAUTOKAITĖ, Saulė. Laimos Simonavičiūtės paroda 3.26
JAUTOKAITĖ, Saulė. Maurišius — 17 a. olandų tapybos paroda 5.14
JAUTOKAITĖ, Saulė. Menininko Raffaele sukaktis 12.24
JAUTOKAITĖ, Saulė. Pasaulio lietuvių menininkų paroda II PLD 7.9
JAUTOKAITĖ, Saulė. Vakarais su dail. A. Tamošaitiu 4.9
JAUTOKAITĖ, Saulė. Vatikano meno paroda 9.10
JAUTOKAITĖ, Saulė. Vidos Kristiškaitės paroda 12.10
KAZOKIENĖ, Genovaitė. Niekio įdomesnis gyvenimo nesudarė (Čiurlionio taktis) 5.7
K. brd. Dailės premija paskirta Vytautui Ignui 3.5
K. brd. Gražumai ir baisumai nuotraukų parodoje 11.5
K. brd. Romo Viesulo grafika Chicagoje 1.15
KOLBAITĖ, Dalia. Rembrandtas Chicagoje 5.14
KOLBAITĖ, Dalia. Tarptautinis epizodas: Millet, Monet ir jų bendrąjį amerikiečių 6.18
KOLBAITĖ, Dalia. Tautinės dvasios menas tebėra įmanomas išeivijoje (Svarstant temą „Naujų sąvokų išeivijos kultūriniam gyvenime įsiskojimas“) 11.5
KRISTOLAITIS, Vida. Adomo Gaidiko paroda New York'e 11.26
KUČIENIENĖ, Dalia. Kai molis kalba (Martytės Gaižutienės keramika) 4.16
kz. meniškieji Julijos Zdanienės siuviniai 11.5
L. F. A. Dvyliktoji metinė fotografų paroda Chicagoje 10.8
MARKELIS, A. „Berlyno siena“ Chicagoje (Zitės Sodeikienės paroda) 10.22
MARKELIS, A. Mintys, susijusios su Norman Parish paroda 12.3
MARKELIS, A. Tylom praėjusi paroda (Jaunųjų dailininkų paroda Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre) 7.30
MATRANGA, Viktorija. Studija apie Freiburgo meno mokyklą 6.11

MATRANGA, Viktorija. Tautodailės paroda Illinois universitete per Pasaulio Lietuvių dienas 7.23
m. d. Paroda, kuri suskambės (Pakalbės su Pasaulio lietuvių dailininkų parodos rengėja Vanda Alekšne) 5.21
mr. lia. Kino kadrai šventėje: įspūdziai iš II PLD Filmų vakaro 7.30
MURINAS, Bronius. Pokalbis su dail. Mikū Šileikiu 90 metų amžiaus ir 60 metų kūrybos sukakties proga 10.22
Nuo Freiburgo iki New Yorko (Pokalbis su dail. Elena Urbaitė) 6.11
pa. Aplankius keramikos parodą (Martytės Gaižutienės paroda) 5.7
Pas dail. V. Petravičiū 9.17
Pavasarinė meno šventė 5.21
PIVORIŪNAS, Juozas. Romantiškos pastabos vienos parodos proga (Nijolės Palubinskienės paroda Clevelande) 5.21
PUNIŠKAITĖ, Rima. Klausimų slėniai ir kalnų atesymai (Prano Gailiaus paroda Paryžiuje) 3.12
rml. Įdomi architektūrinė kalba foto remuose (Algimanto Kezo paroda) 3.5
rml. Laine. Galerija bei nauji etapai 5.7
SCOTT, Nadine W. Pro skaldytą stiklą prasišviečianti didybė (Bronės Jumeikienės vitražai) 9.24
SKARDYTĖ-KOZEL, Ina. Menas architektūroje 7.23
Skulptūros Vytautas Kašuba Europoje 11.19
Sofija Grudytė — 1982 m. Jaunimo dailės premijos laimėtoja 5.7
STAKNIENĖ, Alina. Iš lietuviško meno gyvenimo New York'e (Pokalbis su dail. Juozu Bagdonu) 6.4
Steigiamas Amerikos filmų muziejus (Edmunda Meką) 2.12
St. S. Adamas Jonas ir architektūra Bostone 4.30
SIMKUTĖ-POCENIŪNĖ, Lidija. Lietuvių knygų ženklai Australijos sostinėje 3.26
Vaidoto Daukanto paroda Denveryje 11.5
VALEŠKA, A. Dailininkas Vytautas Ignas 5.7
VALEŠKA, Adolfas. Šiandieninė mūsų meninės veiklos padėtis 10.29
Vandos Balukienės paroda Galerijoje 2.5
V. Bgd. Abstrakcija mene ir religijoje 7.23
V. Bgd. Daugiau dėmesio Lietuvos dailininkams 12.31
Vidos Kristolaitės parodos belaukiant 11.19
VIESULAS, R. Argi Čiurlionis abstraktistas? 1.22
Vilniaus universiteto medalis tarptautinėje parodoje 3.26
Vitolio E. Vengrio paskaita ir kalbėjimo paroda knygos meno šventėje 11.19

MUZIKA, KONCERTAI

BIELSKUS, Mindaugas. Migros Bankaitės koncertas 7.9
GRIGAS, Algis. Toronto „Aras“ Jaunimo centro pastogėje 6.11
JAUTOKAITĖ, Saulė. Richardo Wagnerio sukakties proga 2.12
Kalėdinės giesmės Chicagoje 12.24
KREIVENAS, Juozas. Vi-ją Dainų šventę pasitinkant 7.2
KUČIENIENĖ, Dalia. Pirmoji Petro Agnisko simfonija 7.16
KUČIŪNAS, A. Muzikinės įvairenybės 3.19
KUČIŪNAS, A. Skambino neblogai, bet... (Manigirdo Motekaičio recitalis) 10.29
KUPREVIČIUS, Andrius. Jeronimas Kačinas — 1982 metų Kultūros tarybos muzikos premijos laureatas 5.14
MAŽELIS, Petras. Aldona Stempunienė ir Mirga Bankaitė — dvi menininkės viename koncerte 4.2
mdr. Aukštas ir dulkės spind (Carlo Orffo „Antigona“ Dariaus Lapinsko pastatyme) 5.28
mdr. Grigų supradis, Nisgą pagirti ir pabarti („Draugo“ koncertas Chicagoje) 4.2
mdr. Ir vėl pirmuosius koncertas (Mozartaitė ir Kollarsai Chicagoje) 3.19
mdr. Tarp Beethoveno ir Mozarto — reto pobūdžio „Margučio“ koncertas 11.5
Operinė naujiena Chicagoje — Mozartas Gaidiko paroda New York'e 11.26
KUČIENIENĖ, Dalia. Kai molis kalba (Martytės Gaižutienės keramika) 4.16
kz. meniškieji Julijos Zdanienės siuviniai 11.5
L. F. A. Dvyliktoji metinė fotografų paroda Chicagoje 10.8
MARKELIS, A. „Berlyno siena“ Chicagoje (Zitės Sodeikienės paroda) 10.22
MARKELIS, A. Mintys, susijusios su Norman Parish paroda 12.3
MARKELIS, A. Tylom praėjusi paroda (Jaunųjų dailininkų paroda Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre) 7.30
MATRANGA, Viktorija. Studija apie Freiburgo meno mokyklą 6.11

įspūdziai ir vaizdai 7.16
SLIŽYS, Stasys. Muzikos kritika yra mokslas ir menas 1.22
SMILGAITĖ, Marija. Man brangiausias darbas yra su vaikais... (Pokalbis su Faustu Stralika) 9.10
STURMS-COBLE, Ingrid. „I Lituanai“ Pasaulio lietuvių dienose 7.16
VASYLIŪNIENĖ, El. Daivos Mongirdaitės koncertas 9.17
VERIKAITIS, V. Genijui prisiminti (Wolfgang Amadeus Mozart) 4.30
VIDŽIONIENĖ, R. K. Apie Bachą ir radio valandėles 12.17
ZUKAUSKAS, Vitalis P. Apie „I Lituanai“ prieš 90 metų 4.30

TEATRAS

GRINCEVIČIUS, Česlovas. Šeštojos teatro šventės belaukiant 11.19
Ingrida Blekytė — Antigonė 2.26
JANUSAITIS, Jurgis. Šis teatro festivalis daug, kuo skirsis nuo ankstesniųjų (Pokalbis su festivalio komiteto pirmininku Anatolijum Kairiu) 11.19
J. Pr. Chicago teatrose „Dvasių“ komedija, Anor'ho Antigonė 3.12
Goethės drama Chicagoje 3.19
Humoro muzika 4.2
Berlyno aktorė Chicagoje, Kolegijos teatras, įvairių spektaklių 4.16
Ingrida Blekytė vėl švyti scenoje 4.23
Sekspro maratonas, Modigliani drama, Dainos ir baletas 4.30
Oscar Wilde komedija, Gera vaidybą — blogas veiklas, Nobelio laureato O'Neill drama, Monologi — komedija 5.14
Studentų kasdienybė 5.28
Alkoholiški gydyklės, Našlaitės dailė, 2400 metų senumo drama 6.11
Senimo drama, Medžiaga ir dvasia dramoje, Moljero komedija 6.25
O'Neill drama 7.2
Teisimas scenoje 7.9
Su Pulitzer premija, Drama su politine atspalviu 7.16
Imigrantas iš Vilniaus, Tennessee Williams drama 7.23
Sekspro „Romeo and Juliet“, Filmų aktorai — scenoje, Lietuva Pulitser premijos dramoje 7.30
Baletas ir kiti įvairumai 11.19
Lietuvių Brechto operetėje 12.3
Gilbert-Sullivan operetis teatras 12.24
I. chudoznika. Broadway šypsena Chicagoje 4.23
KUČIENIENĖ, Dalia. Ingrida Blekytė Sofoklio Antigonos vaidybą 3.12
KUČIENIENĖ, Dalia. Šeštasis teatro festivalis 12.10
Pienė. Atgaiva per karščius — Antra kaimo spektakliai II PLD 6.18
Režisierius Jurašas Japonijoje 3.26
SMILGAITĖ, Marija. Sveikiname Ingridą Blekytę! (Pokalbis su jauna lietuvių aktorė, grįžusia į Chicago) 3.5
VISVYDAS, Pr. Gyvenimo nuoskau dalykai scenoje (Los Angeles Dramos samborio „Nepripažinto tėvo“ spektaklis) 12.10
ZUKAUSKAS, Vitalis. Juozo Gutiaus prisiminimai 4.2

LITERATūra

a. l. Rožės vardas (Umberto Eco romanai) 7.30
A. Sk. Simbolizmas ir lietuvių literatūra naujame veikle 6.18
BAGDANAVIČIUS, V. Keletas šuolių per Tennessee Williams dramas 5.28
BRADŪNAS, Kazys. Naujūnai ir kas toliau? (Svarstant temą „Naujų sąvokų išeivijos kultūriniam gyvenime įsiskojimas“) 10.29
CIPLIJAUSKAITĖ, Birutė. Trumpas poezijos žodis 3.19; 3.26
Čikagietis kalbasi su Koetu Ostrausku 7.23
GIRNIUS, Kęstutis K. Paketiniai Jono Auvys romano „Degimai“ 12.17
Gyvy žodžių prakalbinti (II PLD literatūros vakaras) 7.2
GLIAUDA, Jurgis. Poetas ateis rėlis — Eugenio Montale 6.25
J. P. Virs Koelno katedros — Mielaičiai! 5.28
J. Pa. Ar pavyks „integruoti“ Rytų Europos literatūras? 2.26
Kaziu Bradūnui paskirta Illinois Arts Council poezijos premija 6.18
K. brd. Ką girdėjome ir ką matysime Poezijos dienos 5.21
K. brd. Kai tironija dangstosi kultūra 3.5
Kultūros tarybos dramos konkurso laureatas — Algirdas Landsbergis 5.7
K. Z. Ar Bradūnas ir Bradūnion populiarūs Lietuvoje? 5.14
K. Z. Diskusija apie lietuvišką romaną 12.24
K. Z. Graham Greene apie katalikybę ir komunizmą 4.30
Lietuvių poetų vertimai „Le journal des poètes“ 12.24
LRD 1982 metų premija „Pažadų dvarui“ 6.18
M. Šilbajoris ir Kavolis Chicagoje 4.9
MELNIKAS, P. Durstelėjimai ir užgesimai 6.4
„Metai“ Vokietijoje 12.3
NATKEVIČIUS, Vincas. Religinė ir filosofinė tematika Antano

Jasmanto-Antano Macinos poezijoje 4.23; 4.30
Naujos trijų žanrų knygos 12.10
Nobelio literatūros premija — William Golding 10.15
Paulius Jurskus — Antano Barono vardo novelės konkurso laimėtojas 6.18
Poezija turi ne tik būti, bet ir sakyti (Pokalbis su Bernardu Brazdžioniu) 7.30
Pokalbis su Tomu Venclova 3.12
Pokalbis su 1982 m. „Draugo“ romano konkurso jūry komisijos sekretore Nijole Jankute 2.26
PRUNSKIS, Juozas. Dešimtoji poezijos šventė Chicagoje 6.4; 6.11
ŠILBAJORIS, Rimvydas. Pasakojimo struktūra ir poetika Jurgio Jankaus „Paparčio žiede“ 10.15
Šviesos netirštini, gyvenimo nesalindami (Pokalbis su „Beragio ožio mek“ autorium Kazimieru Barėnu) 4.2
Tautiniai papročiai literatūroje (B. Ciplijauskaitės paskaita Chicagoje) 12.3
TYRUOLIS, Alf. Lietuviški motyvai Johannes Bobrowsky poezijoje 6.4
TYRUOLIS, A. Lietuviškosios tėviškos prisiminimai O. V. Milašiaus poezijoje 2.12
Tomo Venclovos essay „The New York Review of Books“ 3.26
Trijų žanrų literatūros vakaras — Kazys Bradūnas, Birutė Pūkelėvičiūtė ir Algirdas Landsbergis Jaunimo centre 6.18
Tumėnė, Elena. Pažadai, viltys ir tikrovė — A. Kairio „Pažadų dvar“ kritinė apybraiža 10.29
VASKELIS, Al. Dešimtoji literatūros enciklopedija 1.8
VENCLOVA, Tomas. Pietų Amerikos pasidairius (Tarptautinio PEN klubo suvažiavimas) 11.26
VENCLOVA, Tomas. Tautosaka ir lietuvių literatūra 4.16
VISVYDAS, Pranas. Saugioje liudėsi prieglaudoje (Okupuotos Lietuvos poezija) 3.12
2. Ilona Maziliauskienė Chicagoje 6.18

POEZIJA

AISTIS, Jonas. Be tėvynės brangios, Pažirėkit 6.11
AISTIS, Jonas. Iš „Jaunystės“ 5.21
ANDRIJAUS-KALNENAS, Juozas. Atsisveikinimas 10.8
ARMINAS-TRUPINELIS, Petras. Arkiai 5.21
AUGINAS, Balys. Geltonasis liudėsys: Nevilties žuvėdras, Nugeltis diena, Liūdžiū su strazdas 2.26
BACHMANN, Ingeborg. Išvyka (Vertė A. Tyruolis) 10.29
BLOŽER, Max. Žvakelė 7.2
BOLLIGER, Max. Pažvelk į tą dangų, Išsityks baltandis, Išpažinimas (Vertė A. Tyruolis) 2.5
BRADŪNAS, Kazys. Iš ciklo „Priešai prie kareivių“ 6.18
BRADŪNAS, Kazys. Plunksnos bičiuliui (Atsisveikinimo žodis, pasakytas prie kun. Stasio Ylos karsto 1983 m. kovo mėn. 25 d. Chicagoje) 4.9
BRADŪNAS, Kazys. Priešai prie Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos 12.31
BRADŪNAS, Kazys. Priešai prie Švento Jono 2.19
BRAZDŽIŪNAS, Bernardas. Lietuva iš tolo 5.21
BRAZDŽIŪNAS, Bernardas. Eilėraščiai iš ciklo „Vaidila Valiūnas“ 7.30
DAGILIS, Stanislovas. Lietuvos mergytės (fragmentas) 5.21
DAVAINIS-SILVESTRITIS, Mečlovas. Brangioji Lietuva 10.1
de CARVALHO, Ronald. Brazilija (Vertė P. Gaucys) 11.26
DEGUTYTE, Janina. Gimtoji kalba 7.2
DEGUTYTE, Janina. Lietuva 5.21
GARNEAU, Saint-Denis. Lydiejimas, Numirėlis praso genty (Vertė P. Gaucys) 1.15
GEDA, Sigita. Pynė — likimas, kaukolė ir žobė 7.2
HERBERT, Robert. Rugsėjo 17 (Vertė A.L.) 12.17
Iš amerikiečių religinės poezijos: Charlene M. Pavlik, Anne Higgins, Joan Suro, Grace Jansen, Susan Packie (Vertė D.S.) 11.19
Japonų haiku: Pavasaris (Vertė A.R.) 6.25
Japonų haiku: Ruduo (Vertė Aleksandras Radzins) 12.10
Japonų haiku: Žiema (Vertė A.R.) 3.12
JASMANTAS, Antanas. Biografija, Vilnius, Pelkės, Katedra, Saulėtekis 1.29
JUODVALKĖ, Eglė. Du eilėraščiai 4.16
JUODVALKĖ, Eglė. Eilėraščių 10.22
Kaledos portugalų poezijos: Amandio Cesar, Jorge de Sena (Vertė P. Gaucys) 12.24
KLOPFSTOCK, F. G. Prisikėlimas, Pasimatymas (Vertė A. Tyruolis) 6.4
Lietuvos ateitis „Aušros“ poetų kūryboje (Andrijaus-Kalnenas, Dagilis, Malinauskaitė-Eglė, Miglovara, Sauerweinas, Vištelis) 2.12
LIUTERIS, Martynas. Tvirtiausia apsauga pili, Aš iš dangaus čion ateinu, Laikyk mus, Dieve, visados 11.12
MAČYS-KĖKŠTAS, Jonas. Kas? (Nauja lietuvių) 10.1
MALINAUSKAITĖ, Liudvika (Eglė). Rūnoms lietuviams 10.8

MASAITIS, Česlovas. Malda, Maža širdis 4.23
MIGLOVARA, Juozapas. Gentinės dainos 10.1
MYKOLAUSKAITIS-PUTINAS, Vincas. Iš „Vivos plango“ 5.21
MIKUTA, Algimantas. Žemaitija. Vėlinės 7.2
MILOSZ, Czesław. Campo di Fiori (Vertė T. Venclova) 9.10
NYKA-NILIŪNAS, Alfonsas. Vėjas 5.21
PLUKAS, Vytautas. Iš „Marij“ ciklo: Vakarop, Mariose, Odiseja 4.30
PLUKAS, Vytautas. Rauda, Užalusi žemė 9.17
PUKELEVIČIŪTĖ, Birutė. Prieš aušrą 11.5
RADZIUS, Aleksandras. Didysis Pentadentis, Citata iš Karalių knygos, Pavasario sodyba, Skausmas 4.2
SADŪNAITĖ, Danguolė. Opeliškis, Kapinaitės 9.24
SAKALAUSKAS-VANAGELIS, Kasparas. Mylimajai 5.21
STANKUS-SAULAITĖ, Marija. Eglė 12.3
STANKUS-SAULAITĖ, Marija. Iš dienoraščio 3.5
SIMKUS, Vladas. Tobulas eilėraščių 7.2
SIMKUTĖ, Lidija. Vardu pašaukę kraują, Paskutinis atodis, Žaidimas stiklo karoliais, Raudoni žiedai, Beprasmiškas judesys 5.14
SLAITAS, Vladas. Kelionė, Apsisukimas 1.8
SLAITAS, Vladas. Plaukų spalva, Kupranugariai, Ukmėrgės upeliškio nelaisvėje 5.28
SLAITAS, Vladas. Rožės, Zolė 3.19
SLAITAS, Vladas. Ukmėrgiškėje vėjų gatvėje, Naujas gyvenimas 10.15
SVABAITĖ, Julija. Viliojai mane, gyvenime 1.22
TYRUOLIS, Alfonsas. Atlanto skalamas Darui ir Girėnui, Debesys, Akvariume 7.16
USELIENĖ, Valentina. Nemigo naktis 5.7
USELIENĖ, Valentina. Paskutinė naktis 7.9
VAICIŪNAITĖ, Judita. Nežinomai Kabirjai 7.2
VAICIŪNAITĖ, Judita. Sukilimas (iš triptiko Laurynui Staukatinė) 5.21
VALVERDE, Jose Maria. Paskutinė valandė (Vertė P. Gaucys) 3.26
VENCLOVA, Tomas. Aš čia seniai gyvenau 7.2
VISTELIS, Andrius. Regėjimas (fragmentas) 5.21
ZICKUS, Tomas. Jau saulutė leidžias 10.8
ŽITKEVIČIUS, Leonardas. Baladė apie prarastą langą, Priesaikos, Naktis ir mėnulis 7.23

BELETRISTIKA

BARANAUSKAS, Albinas. Du atsitikimai (Ištrauka iš naujo romano „Piliakalnio pašonėje“) 4.23
DOVYDĖNAS, Liudas. Kirtom alėjų klevus 2.26
GIRDŽIUS, Pranas Dom. Rudens vasara 9.10
JANKUS, Jurgis. Labiausiai palaimintas 10.15
JANKUTĖ, Nijolė. Ir ko šitame mieste nepasitaiko! 1.8; 1.15
MARKELIS, Adolfas. Kalėdų dovana 12.24
MARQUEZ, Gabriel Garcia. Paskutinė šmėkliško laivo kelionė (Vertė Povilas Gaucys) 5.28
PUKELEVIČIŪTĖ, Birutė. Viešnagė užsienyje 2.5
SAVASIS, J. Solistė iš Paryžiaus 12.17
USELIENĖ, Valentina. Marytės likimas 6.18; 6.25
USELIENĖ, Valentina. Sapnas 5.21

KNYGŲ RECENZIJOS

A. R. Skaidrus liudėsimas (Vacio Kavaliūno „Dalis“) 10.15
BARTUŠKIS, Ramutė. Ramutė Lietuviškųjų murgučių (Antano Tamošaitio „Lithuanian Easter Eggs“) 4.2
FAINHAUZ, David. Knyga apie Joną Basanavičių anglų kalba (Alfred Erich Senno „Jonas Basanavičius: the patriarch of the Lithuanian national renaissance“) 2.12
GIRDŽIUS, Pranas D. Religinės marksinės spaudos kontrabanda (Vytauto Merkio „Lietuvos valstiečiai ir spauda 19 a. pabaigoje — 20 a. pradžioje“) 1.29
GLIAUDA, Jurgis. Saulių martirologijos knyga ir mintys šalia jos (Juozo Prunskio „Boševičio nužudytieji“) 2.26
GLIAUDA, Jurgis. Trejys Broniaus Kvinkio „Lietuvos bažnyčių“ tomas — Kauno arkivyskupija 9.24
GLIAUDA, Jurgis. Žalioji liana Kaledos portugalų poezijos: Amandio Cesar, Jorge de Sena (Vertė P. Gaucys) 12.24
JONYNAS, Vytautas A. Žvilgniai ir pavergtos Lietuvos literatūra (Rimvydo Šilbajorio „Žodžiai ir prasmė: literatūra šiandien Lietuvoje“) 7.2
KAVALIŪNAS, Vacys. Lietuvianis normė ir būs (Marijos Danguolės Tamulionės vadovėlis lietuviškai nemokantiems) 4.9
K. brd. Konstantino Avizonio rinktiniai raštai III 4.16
K. brd. Lidijos Šimkutės antrasis žingsnis („Prisiminimų inkarai“) 5.14
K. brd. Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos suvažiavimo darbai, IX 4.16

k. brd. World Literature Today (Spring, 1983) 7.9
k. brd. World Literature Today (Summer, 1983) 11.19
k. brd. World Literature Today (Winter, 1983) 4.23
KLIMAS, Antanas. Dvi svarbios knygos apie Žalgirio mūšį (Sven Ekdahl „Die Bandiera Prutenorum des Jan Dlugosz“ ir „Die Schlacht bei Tannenberg 1410“) 14.16
kz. Teleforo Valiaus monografija 6.25
LAUČKA, Juozas B. Vyskupas Vintentas Briegys išryškina lietuvių dalyvavimą II Vatikano II mintys ir Lietuvių susirinkime“ 11.5
LIULEVIČIUS, Vincetas. „Kraujai“ — istorija, skerdynės, giminaičiai 11.26
MUSTEIKIS, Antanas. Ankstesniųjų išeivų palikimas (Vinceto Liulevičiaus „Išeivijos vaidmuo nepriklausomos Lietuvos atkūrimo darbe“) 3.19
PRUNSKIS, Juozas. Bronio Railos „Raibos agavos“ 6.25
PRUNSKIS, Juozas. Iš Lietuvos prancūzų istorijos (Viktoro Gidžio „Prancūzų okupacijos vėlavų — bernardinų gyvenimas ir veikla Lietuvoje XV ir XVI amž.“) 6.11
PRUNSKIS, Juozas. Lietuvių pogrindžio sukurtą knygą (Gintaro Taučyčio „Gyvenimas okupuotoje Lietuvoje: komunistų propaganda ir tikrovė“) 4.23
PRUNSKIS, Juozas. Mokslo mokslo kelionės Artimuosiuose Rytuose (Antano Rubio „Švento rašto kraštovaizdis“) 3.12
PRUNSKIS, Juozas. Nauja Elenos Jucitės knyga („Ilgaros naujamestis“) 12.17
PRUNSKIS, Juozas. Senasis Testamentas istorijos ir archeologijos šviesoje (Antano Rubio „Raitis ir Senajai Testamentui“) 1.1
SANTVARIAS, Stasys. Juozas Brazaitis ir jo raštai (III tomas) 3.26
STANKUS-SAULAITĖ, Marija. Anatolijus Kairis: „Kelionė į Vilnių“ 10.29
STANKUS-SAULAITĖ, Marija. Rada kareivė Kęstutis Mero „Sara“ 1.22
STANKUS-SAULAITĖ, Marija. Žodžiai žiedlapio krinta (Birutės Pūkelėvičiūtės „Marco Polo Lietuvoje“) 2.26
ŠLAPELYTĖ-SIRUTINĖ, Gražutė. Spalio devintoji ir Petro Česliho atsiminimai anglų kalba („In the Shadow of the White Eagle“) 10.15
TRUMPA, V. Kovo su lepinkais 1920-1923 metais (Antano Rubio „Nepriklausomybės III t.“) 3.26
VAICIŪNAITIS, A. Apyklos apie Vilniaus žydus (Chaim Grade „Rabbis and Wives“) 12.3
VISVYDAS, Pranas. Besiveržiant į šviesą ateitį (Kazimiero Barto „Beragio ožio metai“) 10.22
VISVYDAS, Pr. Samojus atperka viąką (Antano Gaižutienės novelė „Visai atsitinka“) 12.3
Trumpos recenzijos
Antrosios Pasaulio lietuvių dienos 6.25
Aukštaitė, Marija. Lyrika 11.2
Bagdanavičius, Vytautas. Laumės: jų religija ir kultūra 5.21
Bagdonas, A. F. Žodžiai ir toli 10.22
Barėnas, Kazimieras. Beragio ožio metai 2.19
Čiurlionio galerija 1957-1982 2.19
Dainava 25 1.29
Galva, Gediminas. Ernestas Galvanaukas — politinė biografija 4.2
Gimbutas, Jurgis. Lietuvių bažnyčių statytojai XIX-XX amž. 7.2
Kairys, Anatolijus. Kelionė į Vilnių 4.2
Kavaliūnas, Vacys. Dalia 9.24
Lėtas, Leon